

Rapport

Datum: 5 december 2007
Rapportnummer: 2007/293

Klacht

Verzoekers, van wie de man op 4 juli 2005 in zijn woning door ambtenaren van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland is aangehouden, klagen erover dat de officier van justitie te Amsterdam deze politieambtenaren heeft bevolen verzoeker buiten heterdaad aan te houden zonder daaraan de voorwaarde te verbinden dat verzoeker eerst voor verhoor op het politiebureau moest worden uitgenodigd, alsmede daartoe een machtiging tot binnentreden van de woning heeft verleend.

Verder klagen verzoekers erover dat (een of meer) ambtenaren van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland:

- verzoekster na de aanhouding van haar echtgenoot niet hebben meegedeeld dat hij recht had op een advocaat, noch uit zichzelf hebben gezegd waar haar echtgenoot naartoe werd gebracht;
- op weg naar het politiebureau een stopverbod hebben genegeerd en in volle vaart zijn doorgereden;
- voorafgaand aan verzoekers insluiting op het politiebureau zijn horloge en overige sieraden (waaronder zijn trouwring) hebben ingenomen;
- hun geen informatie hebben verstrekt over de voortgang van het opsporingsonderzoek.

Tot slot klagen verzoekers over de klachtbehandeling van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland. Zij klagen in dit verband met name over de duur van de klachtbehandeling en het feit dat de klachtbehandelaar dezelfde persoon was als de hulpofficier die verzoeker in verzekering had gesteld.

Beoordeling

Algemeen

1. Op 4 juli 2005 hielden politieambtenaren van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland verzoeker om 07.00 uur 's ochtends in zijn woning aan wegens - kort gezegd - het in de openlucht brengen van asbest. De politieambtenaren brachten verzoeker over naar het politiebureau waar hij werd verhoord. Verzoeker werd dezelfde dag weer in vrijheid gesteld. Verzoeker en zijn echtgenote konden zich niet vinden in de wijze waarop zij tijdens de aanhouding van verzoeker door de betrokken politieambtenaren van informatie waren voorzien. Ook konden verzoekers zich niet vinden in het feit dat op het politiebureau onder meer het horloge en de sieraden van verzoeker bij zijn insluiting werden ingenomen. Verzoekers dienden hierover dan ook een klacht in bij de korpsbeheerder van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland. Zij klaagden er

tevens over dat zij na de aanhouding van verzoeker zeven maanden lang niets meer van de politie vernamen.

Verzoekers beklagden zich er voorts bij de hoofdofficier van justitie over dat verzoeker buiten heterdaad in zijn woning was aangehouden, zonder dat daaraan de voorwaarde was verbonden dat verzoeker eerst voor verhoor op het politiebureau moest worden uitgenodigd.

2. De klachtencommissie van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland gaf de korpsbeheerder op 27 november 2006 het advies om de klachten van verzoekers ongegrond te verklaren. De korpsbeheerder liet bij beslissing van 2 februari 2007 weten zich met dat advies te kunnen verenigen; hij verklaarde de klachten van verzoekers ongegrond. Volgens de korpsbeheerder was er voldoende informatie verstrekt aan verzoekster op het moment dat haar man was aangehouden, was de inname van de sieraden van verzoeker behoorlijk gelet op de hiervoor geldende bepalingen en was de politie niet gehouden om verzoekers informatie over het onderzoek te verstrekken.

3. De fungerend hoofdofficier van justitie liet verzoekers bij brief van 3 mei 2007 weten de klacht over de wijze van aanhouding ongegrond te achten, nu verzoeker strafbaar had gehandeld.

4. Verzoekers konden zich niet vinden in de beslissing van de korpsbeheerder en in de beslissing van de fungerend hoofdofficier van justitie en wendden zich bij brieven van 27 februari 2007 en 6 juni 2007 tot de Nationale ombudsman. Voorts klaagden verzoekers erover dat de klachtbehandeling bij het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland te lang had geduurd en dat de klachtbehandelaar dezelfde persoon was als de hulpofficier die verzoeker in verzekering had gesteld.

Met betrekking tot de officier van justitie

De aanhouding buiten heterdaad

Bevindingen

1. Verzoekers klagen erover dat de officier van justitie te Amsterdam de politieambtenaren heeft bevolen verzoeker buiten heterdaad aan te houden zonder daaraan de voorwaarde te verbinden dat verzoeker eerst voor verhoor op het politiebureau moest worden uitgenodigd, alsmede daartoe een machtiging tot binnentreden van de woning heeft verleend.

2. Verzoekers brachten naar voren dat verzoeker op maandag 4 juli 2005 om 7.00 uur in zijn woning werd aangehouden door twee politieambtenaren. Verzoekers waren net terug van vakantie en maandag 4 juli 2005 was de eerste werkdag van verzoeker. Verzoeker

werd aangehouden in verband met het plegen van onder meer milieudelicten in zijn functie als ambtenaar bij de gemeente O. Verzoeker gaf aan dat hij de aanhouding als mensonterend had ervaren en dat er geen enkele aanleiding bestond om hem in zijn woning aan te houden. Hij was immers meer dan dertig jaar ambtenaar en gedurende die dertig jaar was er nooit iets op hem aan te merken geweest. Volgens verzoeker was het in het geheel niet nodig geweest om hem van huis op te halen. Zo had hij op kantoor ondervraagd kunnen worden, of had hij voor verhoor op het politiebureau kunnen worden uitgenodigd, aldus verzoeker.

3. De minister van Justitie liet in zijn reactie weten het College van procureurs-generaal (hierna: het College) om inlichtingen te hebben gevraagd. De minister gaf aan zich te verenigen met het oordeel van het College dat de klacht niet gegrond was. De minister bracht het volgende naar voren. De aanhouding van verzoeker vond plaats op verdenking van overtreding van artikel 173a/173b van het Wetboek van Strafrecht en artikel 10.2 van de Wet milieubeheer (zie Achtergrond, onder I. en II.). Op grond van de wet was het toegestaan om gebruik te maken van het wettelijk dwangmiddel aanhouding buiten heterdaad, aldus de minister (zie Achtergrond, onder III.).

3a. De minister gaf voorts aan dat hoewel er sprake was van een wettelijke bevoegdheid om verzoeker buiten heterdaad aan te houden, verzoeker ook voor verhoor op het politiebureau had kunnen worden uitgenodigd. De officier van justitie koos echter niet voor deze mogelijkheid. De reden hiervoor was dat verzoeker als verdachte was aangemerkt in een zaak waarbij de gemeente, haar ambtenaren, dan wel een architectenkantoor onzorgvuldig waren omgegaan met de asbestregelgeving waardoor gevaar voor de volksgezondheid kon ontstaan. Op deze feiten stond een gevangenisstraf van maximaal twaalf jaren. Binnen de gemeente was hieromtrent een intern onderzoek gestart dat op enig moment was overgenomen door het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland. In verband met de vakantie van verzoeker was hij in het kader van dit interne onderzoek nog niet gehoord. Enkele collega's waren al wel gehoord. Volgens de minister was in diverse onderzoeken naar voren gekomen dat verzoeker als één van de weinige mensen op de hoogte was van de aanwezigheid van asbest in het betreffende pand en dat had verzwegen. Hier kwam bij dat de verwachting bestond dat de diverse verdachten in het onderzoek zichzelf zouden trachten vrij te pleiten, door de ander te beschuldigen. De officier van justitie achtte het van groot belang voor de waarheidsvinding dat verzoeker, voordat hij contact zou hebben met collega's binnen de gemeente, door de politie werd ondervraagd, aldus de minister. De minister voegde hieraan toe dat de dag van de aanhouding van verzoeker de maandagochtend na zijn vakantie betrof. Dit was de eerste dag dat verzoeker weer aan het werk zou gaan en derhalve met zijn collega's zou kunnen spreken. Dit laatste wilde de officier van justitie voorkomen.

4. Ten aanzien van de klacht dat er een machtiging tot binnentreden was verstrekt, merkte de minister allereerst op dat nu er geen gebruik was gemaakt van de machtiging tot binnentreden, het afgeven van deze machtiging niet kon worden aangemerkt als een

gedraging jegens verzoeker in de zin van artikel 9:1 van de Algemene wet bestuursrecht (zie Achtergrond, onder IV.). De minister achtte verzoekers dan ook niet ontvankelijk in hun klacht. Ten slotte liet de minister weten dat ondanks dat hij de klacht niet-ontvankelijk achtte, het afgeven van de machtiging onder de gegeven omstandigheden en gelet op het wettelijk kader, rechtmatig was.

5. Verzoekers gaven in een nadere reactie aan dat zij al op de vrijdagmiddag voor de aanhouding terug waren gekomen van vakantie. Indien de officier van justitie wilde voorkomen dat verzoeker contact zou hebben met zijn collega's dan had de officier van justitie verzoeker bij de grens moeten aanhouden, aldus verzoekers.

Beoordeling

6. Het evenredigheidsvereiste houdt in dat bestuursorganen voor het bereiken van een doel een middel aanwenden dat voor de betrokkenen niet onnodig bezwarend is en dat in evenredige verhouding staat tot dat doel. Dit beginsel brengt mee dat politie en justitie bij het verrichten van het opsporingsonderzoek in beginsel dienen te kiezen voor een werkwijze die voor een verdachte het minst bezwarend is. De aanwending van strafvorderlijke bevoegdheden, zoals aanhouding buiten heterdaad, moet in overeenstemming zijn met eisen van gematigdheid en evenredigheid. Daarbij dienen politie en justitie er steeds alert op te zijn dat de inbreuk op de persoonlijke levenssfeer van een burger door de toepassing van strafvorderlijke bevoegdheden zo gering mogelijk is.

7. Voor de beoordeling van de vraag of de officier van justitie in redelijkheid kon beslissen het bevel tot aanhouding van verzoeker te geven, is allereerst van belang of verzoeker kon worden aangemerkt als verdachte.

Bij brief van 7 november 2007 deelde de officier van justitie aan verzoeker mee dat hij de zaak afwilde doen middels een berisping. Indien verzoeker hier niet op in zou gaan zou de officier van justitie de zaak aan de rechter voorleggen. Op 20 februari 2007 vond er een afdoeningsgesprek plaats tussen verzoeker, verzoekers raadsman en de officier van justitie. Verzoeker ging akkoord met een voorstel ter voorkoming van strafvervolging door middel van een berisping. De Nationale ombudsman gaat daarom van de juistheid van de beslissing tot aanhouding uit.

8. De officier van justitie maakte van haar bevoegdheid de aanhouding van verzoeker te bevelen gebruik, zonder hieraan de bijzondere voorwaarde te verbinden dat verzoeker eerst voor verhoor op het politiebureau moest worden uitgenodigd. De officier van justitie voerde aan dat zij verzoeker buiten heterdaad had aangehouden nu verzoeker werd verdacht van een zeer ernstig feit en verzoeker mogelijk als één van de weinige verdachten op de hoogte was van belangrijke informatie binnen het onderzoek. De officier van justitie wilde in het belang van de waarheidsvinding voorkomen dat verzoeker met zijn collega's over de zaak zou praten. De maandagochtend waarop verzoeker werd

aangehouden, was de eerste dag dat verzoeker na zijn vakantie weer aan het werk zou gaan. Hoewel het niet valt uit te sluiten dat verzoeker al op een eerder moment contact met zijn collega's over de zaak had kunnen hebben, heeft de officier van justitie door middel van de aanhouding de kans dat verzoeker overleg zou hebben met zijn collega's willen verkleinen. De Nationale ombudsman is van oordeel dat de door de officier van justitie aangevoerde omstandigheden voldoende en gegronde redenen zijn om een ongeclausuleerd bevel tot aanhouding buiten heterdaad in de woning van verzoeker te bevelen. De Nationale ombudsman hecht hierbij vooral waarde aan het feit dat het hier om een zeer ernstig delict gaat waarbij verzoeker mogelijk over belangrijke informatie beschikte. Dat verzoeker in theorie de mogelijkheid had gehad om al vóór zijn eerste werkdag overleg te plegen met collega's doet daaraan niet af.

9. Wat betreft de door de officier van justitie verleende machtiging tot binnentreden is de Nationale ombudsman - anders dan de minister - van oordeel dat de verlening door de officier van justitie van deze machtiging is aan te merken als een gedraging jegens verzoeker. De omstandigheid dat deze machtiging feitelijk niet is gebruikt jegens verzoeker doet hieraan niet af. Gelet op het hiervoor gegeven oordeel dat de officier van justitie het bevel tot aanhouding buiten heterdaad mocht geven, acht de Nationale ombudsman de hierbij verleende machtiging tot binnentreden niet onjuist. Indien verzoeker de politie niet vrijwillig toegang tot zijn woning had verschaft, had de politie immers de machtiging nodig gehad om tot aanhouding te kunnen overgaan.

Door de aanhouding buiten heterdaad van verzoeker te bevelen en hierbij een machtiging tot binnentreden te verlenen, handelde de officier van justitie niet in strijd met het evenredigheidsvereiste.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

Met betrekking tot het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland

I. Ten aanzien van het niet meedelen van het recht op een advocaat en de plaats van bestemming van verzoeker

Bevindingen

1. Verzoekers klager erover dat ambtenaren van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland verzoekster na de aanhouding van haar echtgenoot niet hebben meegedeeld dat hij recht had op een advocaat, noch uit zichzelf hebben gezegd waar haar echtgenoot naartoe werd gebracht;

2. Verzoekster bracht naar voren dat zij aan de twee politieambtenaren die haar man aanhielden vroeg of haar man recht had op een advocaat. De politieambtenaren antwoordden dat daar op het bureau wel over zou worden gesproken, aldus verzoekster.

Verzoekster gaf aan dat, nu zij niet werd meegenomen naar het bureau, zij geen antwoord kreeg op haar vraag of haar man recht had op een advocaat. Verzoekster stelde dat indien haar meteen was verteld dat haar man wel recht had op een advocaat maar dat een advocaat de eerste zes uur niet bij een verhoor aanwezig mag zijn, zij in elk geval op dat moment had kunnen beginnen met het zoeken naar een geschikte advocaat. Nu hoorde zij pas in de middag dat haar man in verzekering was gesteld en dat haar man recht had op een advocaat.

3. Voorts bracht verzoekster naar voren dat op het moment dat haar man werd meegenomen zij zelf heeft moeten informeren waar haar man werd heengebracht. Pas op de vraag van verzoekster waar zij haar man kon bereiken, kreeg zij een visitekaartje van politieambtenaar L. met daarop een telefoonnummer en het adres van het politiebureau.

4. De korpsbeheerder liet in zijn reactie weten de klacht van verzoekers ongegrond te achten. Hij verwees hierbij naar zijn eerder gegeven oordeel op 2 februari 2007, op basis van het advies van de Commissie voor de Politieklachten. De Commissie overwoog dat politieambtenaar L. verzoekster duidelijk had gemaakt dat zij geen advocaat hoefde te regelen. Verzoekster had verder geen vragen hierover gesteld. Voorts overwoog de Commissie dat de politie niet verplicht is om de bestemming van een arrestant ongevraagd aan derden mee te delen. Dat de politieambtenaren dit pas aan verzoekster hebben meegedeeld nadat zij dit had gevraagd achtte de Commissie niet onbehoorlijk.

5. Politieambtenaar L. verklaarde in zijn tijdens de interne klachtenprocedure afgelegde verklaring onder meer het volgende. Op 4 juli 2005 hield hij samen met zijn collega T. verzoeker in zijn woning aan. Hierbij werd aan verzoeker meegedeeld waarvoor hij was aangehouden en dat hij werd overgebracht naar het hoofdbureau van politie te Amsterdam. Korte tijd hierna kwam verzoekster vanaf de bovenverdieping naar beneden. Verzoekster informeerde of er een advocaat voor verzoeker geregeld moest worden. Politieambtenaar L. verklaarde hierop dat er aan het hoofdbureau een advocaat voor verzoeker geregeld zou worden. Politieambtenaar L. gaf vervolgens uit eigen beweging zijn visitekaartje aan verzoekster, zodat zij eventueel in de loop van de dag nadere informatie kon krijgen over het verloop van de dag. Ten slotte verklaarde politieambtenaar L. dat hij tegen verzoekster had gezegd dat verzoeker naar het hoofdbureau van politie zou worden overgebracht. Hij wist zich niet meer te herinneren of hij dit spontaan meedeelde of dat verzoekster hiernaar vroeg.

6. Politieambtenaar T. verklaarde in zijn tijdens de interne klachtenprocedure afgelegde verklaring onder meer het volgende. Op 4 juli 2005 hield hij samen met zijn collega L. verzoeker in zijn woning aan. T. deelde aan verzoeker mee waarvoor hij was aangehouden en dat hij werd overgebracht naar het hoofdbureau van politie te Amsterdam. Hierna kwam verzoekster de trap afgelopen. Verzoeker deelde zijn echtgenote mee waarvoor hij was aangehouden. T. kon zich herinneren dat verzoekster vroeg of haar man recht had op een advocaat. Er is toen door hen geantwoord dat dit verder geregeld of besproken zou

worden op het politiebureau. Voordat de woning werd verlaten werden er vragen gesteld over de bereikbaarheid van verzoeker. Hierop had politieambtenaar L. zijn visitekaartje aan verzoekster gegeven.

Beoordeling

7. Het vereiste van correcte bejegening houdt onder meer in dat bestuursorganen zich in hun bejegening van burgers hulpvaardig opstellen. Dit vereiste brengt mee dat politieambtenaren zich bij een aanhouding hulpvaardig opstellen jegens de verdachte en zijn echtgenote.

8. Het staat vast dat verzoekster op haar vraag of haar man recht had op een advocaat wel antwoord van de twee politieambtenaren kreeg. De beide politieambtenaren deelden verzoekster mee dat dit verder zou worden geregeld of zou worden besproken op het politiebureau. Ook deelden zij mee naar welk politiebureau verzoeker werd overgebracht en gaf politieambtenaar L. zijn visitekaartje aan verzoekster zodat verzoekster beschikte over het adres van het politiebureau alsmede over een telefoonnummer waarop zij inlichtingen kon verkrijgen. Gelet op deze omstandigheden is de Nationale ombudsman van oordeel dat de beide politieambtenaren zich tegenover verzoekster correct en voldoende hulpvaardig hebben opgesteld. Dat verzoekster wellicht zelf naar deze informatie heeft moeten vragen doet hieraan niet af. Indien verzoekster nog vragen had naar aanleiding van de mededelingen van de politieambtenaren, had het op haar weg gelegen om via het aan haar gegeven telefoonnummer contact te zoeken met politieambtenaar L.

Het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland heeft dan ook niet in strijd gehandeld met het vereiste van het correcte bejegening.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

II. Ten aanzien van negeren van een stopverbod

Bevindingen

1. Verzoekers klager erover dat één van de politieambtenaren van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland op weg naar het politiebureau een stopverbod heeft genegeerd en in volle vaart is doorgereden.

2. Verzoeker bracht in dit verband naar voren dat tijdens de autorit naar het politiebureau, politieambtenaar T. op een kruising met een voorrangsweg, met volle snelheid door een stopverbod reed. Gelet op het gegeven dat er veel verkeer over de voorrangsweg rijdt had er door het handelen van politieambtenaar T. een fatale aanrijding kunnen plaatsvinden, aldus verzoeker.

3. De korpsbeheerder liet in zijn reactie weten de klacht van verzoeker gegrond te achten. Navraag bij de politieambtenaar T. leerde dat hij per ongeluk het stopbord had genegeerd, waardoor er een potentieel gevaarlijke situatie kon ontstaan, aldus de korpsbeheerder.

Beoordeling

4. Het vereiste van bijzondere zorg houdt in dat bestuursorganen aan personen die onder hun hoede zijn geplaatst de zorg verlenen waarvoor deze personen vanwege die afhankelijke positie, op die bestuursorganen zijn aangewezen. Dit vereiste brengt mee dat wanneer iemand in een politieauto wordt vervoerd erop moet kunnen rekenen dat dit vervoer veilig geschiedt.

5. De Nationale ombudsman is met de korpsbeheerder van mening dat politieambtenaar T. door een stopbord te negeren, de veiligheid van verzoeker mogelijk in gevaar heeft gebracht. Politieambtenaar T. heeft dan ook gehandeld in strijd met het vereiste van bijzondere zorg.

De onderzochte gedraging is op dit punt niet behoorlijk.

III. Ten aanzien van de inname van sieraden

Bevindingen

1. Verzoekers klager erover dat ambtenaren van het regionale politiekorps

Amsterdam-Amstelland voorafgaand aan verzoekers insluiting op het politiebureau zijn horloge en overige sieraden (waaronder zijn trouwring) hebben ingenomen.

2. De korpsbeheerder liet in zijn reactie weten de klacht van verzoekers ongegrond te achten. Hij verwees hierbij naar zijn eerder gegeven oordeel van 2 februari 2007, op basis van het advies van de Commissie voor de Politieklachten. De Commissie oordeelde dat de politie behoorlijk had gehandeld bij het innemen van zijn horloge en overige sieraden. De Commissie baseerde haar oordeel op het dienstvoorschrift 'Zorg voor en bejegening van ingesloten in cellencomplexen' (hierna: dienstvoorschrift ingesloten). Uit paragraaf 3.2. van het dienstvoorschrift ingesloten blijkt dat iedere arrestant bij insluiting in een politiecel aan een insluitingfouillering wordt onderworpen. Uit paragraaf 3.4 van het dienstvoorschrift ingesloten volgt dat een ingeslotene geen goederen in de cel mag hebben, die een gevaar voor de ingeslotene of anderen kunnen veroorzaken (zie Achtergrond, onder V.). De Commissie achtte het aannemelijk dat ook horloges en sieraden hieronder vallen.

3. De korpsbeheerder legde een mutatie over waaruit blijkt dat naast het horloge van verzoeker, een goudkleurige trouwring en een zilverkleurige ketting met hanger zijn

ingenomen.

Beoordeling

4. Het redelijkheidsvereiste houdt in dat bestuursorganen de in het geding zijnde belangen tegen elkaar afwegen en dat de uitkomst hiervan niet onredelijk is. Op grond van artikel 28 van de Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en buitengewoon opsporingsambtenaar (hierna: Ambtsinstructie) (zie Achtergrond, onder V.) is de politie bevoegd om een ingeslotene direct voorafgaand aan de insluiting te onderzoeken op de aanwezigheid van voorwerpen die tijdens de insluiting een gevaar voor de veiligheid van de betrokkene of voor anderen kunnen vormen. Bij het aantreffen van dergelijke voorwerpen worden deze in bewaring genomen. Bij de beslissing of goederen al dan niet in bewaring dienen te worden genomen dient de politie het persoonlijk belang van de verdachte af te wegen tegen het veiligheidsbelang van zowel de verdachte als anderen.

5. In de nota van toelichting bij artikel 28 - 30 van de Ambtsinstructie (zie Achtergrond, onder VI.) staat onder meer te lezen dat bij voorwerpen die een gevaar kunnen opleveren gedacht moet worden aan aanstekers, lucifers en scherpe voorwerpen zoals messen, priemen en schroevendraaiers. Geld en sieraden kunnen volgens deze toelichting ook in bewaring worden genomen. Niet zozeer omdat deze goederen gevaarlijk zijn, maar omdat deze goederen aanleiding kunnen geven tot onrust binnen het cellencomplex als deze goederen kwijtraken, aldus de nota van toelichting.

6. Verzoekers betwisten niet dat verzoeker voor zijn insluiting onderzocht mocht worden aan zijn kleding. Zij stellen enkel de inname van het horloge, de (trouwing) en de ketting van verzoeker ter discussie. De Nationale ombudsman is allereerst van oordeel dat het horloge, de (trouw)ring en de ketting van verzoeker aan te duiden zijn als sieraden. Gelet op de hiervoor genoemde nota van toelichting kunnen deze goederen in bewaring worden genomen ter voorkoming van onrust. De Nationale ombudsman kan zich voorstellen dat bij het verdwijnen van deze voorwerpen onrust bij een ingeslotene kan ontstaan, te meer nu sieraden vaak een emotionele waarde vertegenwoordigen. Daar het onmogelijk is voor een politieambtenaar om per geval vast te stellen wanneer een sierraad wel of geen emotionele waarde heeft voor een ingeslotene, acht de Nationale ombudsman het innemen van de sieraden van verzoeker niet onredelijk.

Daarnaast is de Nationale ombudsman van mening dat horloges, kettingen en (trouw)ringen in het algemeen voorwerpen zijn die, al dan niet na bewerking, gevaar kunnen opleveren voor de veiligheid van de ingeslotene of voor een derde. Ook op deze grond acht de Nationale ombudsman het niet onredelijk dat deze voorwerpen in bewaring worden genomen. Daarbij merkt de Nationale ombudsman op dat het gelet op de algemene aard van deze maatregel, niet mogelijk is om per geval vast te stellen wanneer een voorwerp wel of geen mogelijk gevaar kan vormen voor een ingeslotene of een derde.

Het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland heeft niet in strijd gehandeld met het redelijkheidsvereiste door het horloge, de (trouw)ring en de ketting van verzoeker voorafgaand aan zijn insluiting af te nemen.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

IV. Ten aanzien van het niet verstrekken van informatie omtrent het opsporingsonderzoek

Bevindingen

1. Verzoekers klagen er voorts over dat ambtenaren van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland hun geen informatie hebben verstrekt over de voortgang van het opsporingsonderzoek.
2. Verzoekers brachten in dit verband naar voren dat verzoeker pas na zeven maanden nadat hij was aangehouden en verhoord op het bureau, een brief thuis ontving waarin hij als verdachte werd uitgenodigd voor een gesprek op het politiebureau. Verzoekers lieten weten dat zij gedurende die zeven maanden in onzekerheid leefden over de afloop van de strafzaak tegen verzoeker.
3. De korpsbeheerder liet in zijn reactie weten de klacht van verzoekers ongegrond te achten. Hij verwees hierbij naar zijn eerder gegeven oordeel van 2 februari 2007, op basis van het advies van de Commissie voor de Politieklachten. De Commissie oordeelde dat de politie behoorlijk had gehandeld, nu de politie niet verplicht is om uit eigen beweging een verdachte op de hoogte te houden van het verloop van een onderzoek. Daarbij vermeldde de Commissie dat het ook niet gebruikelijk is dat de politie mededelingen doet over het verloop van een onderzoek. Het verstrekken van informatie mag met het oog op het belang van het onderzoek achterwege worden gelaten. Niet is gesteld of gebleken dat het onderzoeksbelang het verstrekken niet in de weg stond, aldus de Commissie.

Beoordeling

4. Het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking houdt in dat bestuursorganen burgers met het oog op de behartiging van hun belangen actief en desgevraagd van adequate informatie voorzien. Deze behoorlijkheidsnorm behelst enerzijds de plicht om in te gaan op verzoeken van burgers om informatie, en anderzijds de plicht om burgers uit eigen beweging te informeren over handelingen van de overheid die hun belangen raken.
5. Het hoeft geen betoog dat het zeer onprettig voor verzoekers is geweest om in onzekerheid te leven over de afloop van de strafzaak tegen verzoeker. Verzoekers stellen dan ook dat zij graag door de politie op de hoogte waren gehouden over de stand van

zaken van het onderzoek tegen verzoeker. Uit het dossier blijkt echter niet dat verzoekers deze wens aan de politie kenbaar hebben gemaakt. Het staat niet ter discussie dat een verdachte omtrent formele vervolgingsbeslissingen op grond van het Wetboek van Strafvordering door de politie of het Openbaar Ministerie op de hoogte moet worden gesteld. De Nationale ombudsman is echter van mening dat niet van de politie kan worden verwacht dat zij hangende het opsporingsonderzoek ongevraagd de verdachte moet informeren omtrent de voortgang van het onderzoek. Indien een verdachte tijdens het onderzoek informatie wil over de stand van zaken van een opsporingsonderzoek, dient hij hier zelf naar te informeren. De politie is dan gehouden hierop antwoord te geven voor zover het onderzoeksbelang dat toelaat.

Het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland heeft door verzoekers niet ongevraagd op de hoogte te houden van de voortgang van het opsporingsonderzoek niet in strijd gehandeld met het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

V. Ten aanzien van de termijn van klachtbehandeling

Bevindingen

1. Verzoekers klagen voorts over de klachtbehandeling van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland. Zij klagen allereerst over de duur van de klachtbehandeling. Verzoekster diende op 29 januari 2006 een aantal klachten in bij de politie. De korpsbeheerder besliste pas op 2 februari 2007 op haar klachten, hetgeen niet binnen de termijn voor klachtbehandeling was. Daarnaast diende verzoeker bij brief van 28 juni 2006 nog een klacht in bij de politie. Deze klacht werd in zijn geheel niet behandeld.

2. De korpsbeheerder liet in zijn reactie weten de klacht van verzoekers gegrond te achten. Allereerst gaf de korpsbeheerder aan dat de aanvankelijke klacht van verzoekers, die de Commissie voor de Politieklachten op 2 februari 2006 ontving, buiten de wettelijke termijn van veertien weken was behandeld. Een verdagingsbericht werd pas na die termijn van veertien weken aan verzoekers gestuurd. Daarnaast gaf de korpsbeheerder aan dat de tweede door verzoekers ingediende klacht, die de Commissie op 30 juni 2006 ontving, door een omissie in zijn geheel niet was behandeld. De Commissie had naar aanleiding van de tweede klacht op 30 oktober 2006 een onderzoeksrapport van de politie ontvangen. Dit rapport kwam door een administratieve fout zonder verdere klachtbehandeling in het dossier van de Commissie terecht, aldus de korpsbeheerder. De Commissie rappelleerde de politie na 30 oktober 2006 nog tweemaal omdat de Commissie in de veronderstelling was dat het rapport nog niet was aangeleverd. Helaas leidde dit ook niet tot ontdekking van de administratieve fout. De korpsbeheerder liet weten deze fout zeer te betreuren en bood verzoekers voor de fout zijn verontschuldiging aan.

Beoordeling

3. Het vereiste van voortvarendheid houdt in dat bestuursorganen slagvaardig en met voldoende snelheid optreden. Dit houdt in dat een bestuursorgaan klachten dient af te handelen binnen de daarvoor wettelijke termijnen. Artikel 9:11 Awb van de Politiewet geeft voor de interne klachtbehandeling bij de politie aan wat onder voldoende snelheid wordt verstaan. Ingevolge artikel 9:11, eerste lid, Awb van de Politiewet handelt het bestuursorgaan de klacht af binnen tien weken na ontvangst van het klaagschrift. Het bestuursorgaan kan de afhandeling voor ten hoogste vier weken verdagen (zie Achtergrond, onder IX.). Artikel 13 van de klachtregeling van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland bepaalt dat de korpsbeheerder de klacht, indien deze is voorgelegd aan een klachtenadviescommissie, binnen veertien weken dient af te handelen. Indien deze termijn niet wordt gehaald dient voor het verstrijken van de termijn een mededeling tot verdaging te worden gestuurd (zie Achtergrond, onder X.).

4. De Commissie ontving de klacht van verzoekster op 2 februari 2006. Conform de klachtenregeling diende de klacht van verzoeker vóór 11 mei 2006 te zijn afgehandeld. De klacht van verzoeker werd echter pas op 2 februari 2007 afgedaan. De klacht van verzoeker, door de Commissie ontvangen op 30 juni 2006, werd helemaal niet door de korpsbeheerder afgedaan.

De Nationale ombudsman is met de korpsbeheerder van oordeel dat de korpsbeheerder in beide gevallen de klachten onvoldoende voortvarend heeft afgehandeld nu de behandeling van de eerste klacht van verzoekers langer dan veertien weken heeft geduurd en de tweede klacht van verzoekers helemaal niet is behandeld. De korpsbeheerder heeft dan ook in strijd gehandeld met het vereiste van voortvarendheid.

De onderzochte gedraging is op dit punt niet behoorlijk.

VI. Ten aanzien van de klachtbehandelaar tijdens de klachtbehandeling

Bevindingen

1. Verzoekers klagen ten slotte over het feit dat de klachtbehandelaar tijdens de klachtbehandeling, dezelfde persoon was als de hulpofficier die verzoeker in verzekering had gesteld. Verzoekers brachten in dit verband naar voren dat nu de klachtbehandelaar betrokken was bij hun zaak, de klachtbehandelaar niet onpartijdig over hun klacht kon beslissen.

2. De korpsbeheerder liet in zijn reactie weten de klacht van verzoekers gegrond te achten. De klachtbehandelaar, politieambtenaar J. was als hulpofficier van justitie betrokken bij de inverzekeringstelling van verzoeker. Nu verzoekers onder meer klaagden over deze inverzekeringstelling, had politieambtenaar J. niet als

klachtbehandelaar mogen optreden, aldus de korpsbeheerder.

Beoordeling

3. Het verbod van vooringenomenheid houdt in dat bestuursorganen zich actief opstellen om iedere vorm van een vooropgezette mening of de schijn van partijdigheid te vermijden. Dit betekent dat in geval van klachtbehandeling de klachtbehandelaar die belast is met het inhoudelijk onderzoek naar de klacht, niet betrokken mag zijn geweest bij een of meer gedragingen waarop de klacht betrekking heeft. Dit is neergelegd in artikel 9:7, eerste lid van de Awb (zie Achtergrond, onder VIII.

).

4. De Nationale ombudsman is met de korpsbeheerder van oordeel dat nu politieambtenaar J. betrokken was bij de inverzekeringstelling van verzoeker en verzoekers ook over deze inverzekeringstelling klaagden, politieambtenaar J. niet had mogen optreden als klachtbehandelaar. Het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland heeft dan ook in strijd gehandeld met het verbod van vooringenomenheid.

De onderzochte gedraging is op dit punt niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland te Amsterdam, is

gegrond ten aanzien van:

het negeren van een stopverbod, wegens schending van het vereiste van bijzondere zorg;

de termijn van klachtbehandeling, wegens schending van het vereiste van voortvarendheid;

de klachtenbehandeling door een klachtenbehandelaar die betrokken was bij de zaak, wegens schending van het verbod van vooringenomenheid.

niet gegrond ten aanzien van:

de inname van sieraden;

het niet meedelen van het recht op een advocaat en het niet meedelen waar verzoeker naartoe werd gebracht;

het niet ongevraagd op de hoogte brengen van de voortgang van het onderzoek.

De klacht over de onderzochte gedraging van de officier van justitie te Amsterdam is niet gegrond ten aanzien van de aanhouding buiten heterdaad en het verstrekken van een machtiging tot binnentreden.

Onderzoek

Op 27 februari 2007 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer en mevrouw P. te K., met een klacht over een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland te Amsterdam en een gedraging van de officier van justitie te Amsterdam. Naar deze gedragingen, die worden aangemerkt als een gedraging van de burgemeester van Amsterdam en de minister van Justitie, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de beheerder van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland en de minister van Justitie verzocht op de klacht te reageren en afschriften toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

In verband met zijn verantwoordelijkheid voor justitieel politieoptreden werd ook de hoofdofficier van justitie te Amsterdam over de klacht geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze kenbaar te maken, voor zover daarvoor naar zijn oordeel reden was. De genoemde hoofdofficier van justitie maakte van deze gelegenheid geen gebruik.

Tijdens het onderzoek kregen de beheerder van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland, de minister van Justitie en verzoeker de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. Verzoekers gaven binnen de gestelde termijn geen reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Verzoekschrift verzoekers van 27 februari 2007.

Brief van verzoekers met bijlagen van 23 maart 2007.

Brief van verzoekers met bijlagen van 6 juni 2007.

Standpunt van de korpsbeheerder van 25 juli 2007 met bijlagen.

Standpunt van de minister van justitie van 27 september 2007.

Het interne klachtdossier van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland ontvangen op 11 oktober 2007, met bijlagen, waaronder:

brief van 2 februari 2007 van de beheerder van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland met daarin de beslissing op verzoekers klacht;

advies van de klachtencommissie van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland van 27 november 2006;

de door de betrokken ambtenaar L. afgelegde verklaring van 8 februari 2006;

de door de betrokken ambtenaar T. afgelegde verklaring van 8 februari 2006;

dienstvoorschrift Zorg voor en bejegening van ingeslotenen in cellencomplexen van 19 december 2000.

Reactie van verzoekers van 12 oktober 2007.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

I. Wetboek van Strafrecht

Artikel 173a

"Hij die opzettelijk en wederrechtelijk een stof op of in de bodem, in de lucht of in het oppervlaktewater brengt, wordt gestraft:

1°. met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren of geldboete van de vijfde categorie, indien daarvan gevaar voor de openbare gezondheid of levensgevaar voor een ander te duchten is;

2°. met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren of geldboete van de vijfde categorie, indien daarvan levensgevaar voor een ander te duchten is en het feit iemands dood ten gevolge heeft."

Artikel 173b

"Hij aan wiens schuld te wijten is, dat wederrechtelijk een stof op of in de bodem, in de lucht of in het oppervlaktewater wordt gebracht, wordt gestraft:

1°. met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste een jaar of geldboete van de vierde categorie, indien daarvan gevaar voor de openbare gezondheid of levensgevaar voor een ander te duchten is;

2°. met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van de vierde categorie, indien daarvan levensgevaar voor een ander te duchten is en het feit iemands dood ten gevolge heeft."

II. Wet milieubeheer

Artikel 10.2

"1. Het is verboden zich van afvalstoffen te ontdoen door deze - al dan niet in verpakking - buiten een inrichting te storten, anderszins op of in de bodem te brengen of te verbranden. (...)"

III. Wetboek van Strafvordering

Artikel 54

"1. Ook buiten het geval van ontdekking op heeter daad is de officier van justitie bevoegd den verdachte van eenig strafbaar feit waarvoor voorloopige hechtenis is toegelaten, aan te houden en naar eene plaats van verhoor te geleiden; hij kan ook diens aanhouding of voorgeleiding bevelen.(...)"

Artikel 67

"1. Een bevel tot voorlopige hechtenis kan worden gegeven in geval van verdenking van:
a. een misdrijf waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van vier jaren of meer is gesteld; (...)"

IV. Algemene wet bestuursrecht

Artikel 9:1

"1. Een ieder heeft het recht om over de wijze waarop een bestuursorgaan zich in een bepaalde aangelegenheid jegens hem of een ander heeft gedragen, een klacht in te dienen bij dat bestuursorgaan.

2. Een gedraging van een persoon, werkzaam onder de verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan, wordt aangemerkt als een gedraging van dat bestuursorgaan."

V. Dienstvoorschrift zorg voor en bejegening van ingeslotenen in cellencomplexen van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland

Paragraaf 3.2.

"Bij insluiting in een politiecel wordt iedere arrestant aan een insluitingfouillering onderworpen. Deze insluitingfouillering moet onderscheiden worden van de fouillering op grond van strafvordering en de veiligheidsfouillering. De insluitingfouillering dient om de veiligheid van de ingeslotene en personen die daarmee in aanraking komen zoveel mogelijk te waarborgen tijdens de insluitperiode. (...)"

Paragraaf 3.3.

"(...) Al die goederen die gevaar kunnen opleveren worden verwijderd. De in bewaring genomen goederen worden met de grootste zorgvuldigheid behandeld en bewaard. (...)"

VI. Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke Marechaussee en buitengewoon opsporingsambtenaar (Besluit van 8 april 1994; Stb. 275)

Artikel 28, eerste en tweede lid:

"1. De ambtenaar onderzoekt de ingeslotene direct voorafgaand aan de insluiting op het politie- of brigadebureau, door het aftasten en doorzoeken van diens kleding op de aanwezigheid van voorwerpen die tijdens de insluiting een gevaar voor de veiligheid van de betrokkene of voor anderen kunnen vormen.

2. Bij het aantreffen van voorwerpen als bedoeld in het eerste lid, neemt de ambtenaar deze in bewaring."

Dit onderzoek aan de kleding, dat voorafgaat aan het insluiten van personen in een politiecel, is gebaseerd op artikel 9, lid 4 van de Politiewet 1993, en wordt ook wel de huishoudelijke fouillering genoemd. Deze fouillering is te beschouwen als een maatregel in het belang van de veiligheid op het politiebureau en ter bescherming van de in te sluiten persoon, en mag standaard worden verricht.

VII. Nota van toelichting, behorend bij de Ambtsinstructie voor de politie, Koninklijke Marechaussee en de buitengewoon opsporingsambtenaar, Besluit van 8 april 1994, Stb. 275

Bij de artikelen 28-30 van de Ambtsinstructie

In de Nota van Toelichting bij de artikelen 28-30 van de Ambtsinstructie staat - voor zover hier van belang - het volgende.

"Bij voorwerpen die een gevaar kunnen opleveren dient te worden gedacht aan onder andere: aanstekers, lucifers, scherpe voorwerpen zoals messen, priemen en schroevendraaiers, medicijnen of andere verdovende middelen. Daarnaast kunnen ook geld, sieraden en waardepapieren in bewaring worden genomen. Deze voorwerpen zullen

niet zozeer gevaarlijk zijn omdat hiermee bv. brand kan worden gesticht, maar kunnen binnen het cellencomplex aanleiding geven tot onrust, bv indien deze zaken zoekraken. (...)"

VIII. Algemene wet bestuursrecht

Artikel 9:7, eerste lid

"1. De behandeling van de klacht geschiedt door een persoon die niet bij de gedraging waarop de klacht betrekking heeft, betrokken is geweest."

Artikel 9:11

"1. Het bestuursorgaan handelt de klacht af binnen zes weken of - indien afdeling 9.3 van toepassing is - binnen tien weken na ontvangst van het klaagschrift.

2. Het bestuursorgaan kan de afhandeling voor ten hoogste vier weken verdagen. Van de verdaging wordt schriftelijk mededeling gedaan aan de klager en aan degene op wiens gedraging de klacht betrekking heeft."

IX. Politiewet

Artikel 66

"In afwijking van artikel 9:11, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht wordt de klacht afgehandeld binnen tien weken of, indien een commissie als bedoeld in artikel 61, tweede lid, onder a, is belast met de behandeling van en advisering over de klacht, binnen veertien weken na de ontvangst van het klaagschrift."

X. Klachtenregeling regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland

13. Termijnen en verdaging

"1. De korpsbeheerder handelt de klacht af binnen tien weken of - indien de klacht op grond van artikel 9, zevende lid, ter behandeling en advisering aan de commissie is overgedragen - binnen veertien weken.

2. Indien de in het eerste lid genoemde termijn niet wordt gehaald, draagt de korpsbeheerder er zorg voor dat de klager en de beklaagde vóór het verstrijken van de van toepassing zijnde termijn een mededeling van verdaging als bedoeld in artikel 9:11, tweede lid, van de Algemene wet bestuursrecht wordt gezonden."